

12. ULUSLARARASI ÇOCUK VE GENÇLİK EDEBİYATI SEMPOZYUMU BİLDİRİLER

12th INTERNATIONAL CHILDREN AND YOUTH LITERATURE SYMPOSIUM BOOK

*Çocuk, Aile ve Çocuk Edebiyatı
Çocuk Edebiyatında Aile*

24-25 Ekim 2025 Gaziantep

Edtörler

Prof. Dr. Vafa SAVAŞKAN - Dr. Öğr. Üyesi Tacettin ŞİMŞEK - Bican Veysel YILDIZ

GAZİANTEP
ÜNİVERSİTESİ

KÜLTÜR
GAZİANTEP

KÜLTÜR

12. ULUSLARARASI ÇOCUK VE GENÇLİK EDEBİYATI SEMPOZYUMU BİLDİRİLERİ

"Çocuk, Aile ve Çocuk Edebiyatı / Çocuk Edebiyatında Aile"
24-25 Ekim 2025 Gaziantep/TÜRKİYE

Editörler

Prof. Dr. Vafa SAVAŞKAN - Dr. Öğr. Üyesi Tacettin ŞİMŞEK - Bican Veynel YILDIZ

İngilizce Tercüme

Merve YILDIZ - Eyyüp ALTINIŞIK

Rusça Tercüme

Prof. Dr. Liaila MINGAZOVA

Görsel Tasarım

Prof. Dr. Vafa SAVAŞKAN - Sultan GÜNER

ISBN: 978-625-92825-0-3

Baskı

İÇİNDEKİLER

Sempozyumu Düzenleyenler

Sempozyum Takvimi

Sempozyum Düzenleme Kurulu

Sempozyum Bilim Kurulu

Sempozyum Konu Başlıklar

Ön Söz / Bican Veysel YILDIZ

Takdim / Fatma ŞAHİN

AÇILIŞ KONUŞMALAR

Prof. Dr. Bayram ÇETİN

Prof. Dr. Halil İbrahim YAKAR

Prof. Dr. Gülin ÖGÜT EKER

Muhammet ERDEVİR

BİLDİRİLER

Dr. Ergün TANLAK

Türk ve İngiliz Çocuk Edebiyatından Aileye Bakış: Matilda ve Gülsce Örneği

Prof. Dr. Nazire ERBAY

Yüsel u Züleyha Mesnevilerinin Eğitim Aracı Olarak Kullanılması: Çocuk Kiskançlığı

Prof. Dr. Erdoğan ERBAY

Erken Tanzimat Edebiyatında Çocuksuz Romanlar ve Nüfus Kontrolüne Dair İlk Adımlar

Doç. Dr. Kemine HEVİLKIZI - Doç. Dr. Fehriyye HEVİLOVA - Doktorant Sema VELİYEVA

Ailede Vatandaşlık Eğitimi (Çocukların Gözü ile Vatan Savaşı)

Prof. Dr. Merziyye NECEFOVA - Prof. Dr. Sevinç ALİYEVA - Henife SELİFOVA - Nuray ALİZADE

Ailede Çocuk Yayıtırtma ve Çocuk Haklarının Edebiyatta Aksı

Prof. Dr. Jovanka DENKOVA

Ergenlik Edebiyatı Perspektifinden Cinsel Şiddet ve Aile İçi Şiddet

Doç. Dr. Zakiye ALİYEVA

Yapay Zeka ve Teknolojik Devrimler Çağında Çocuk Edebiyatı ve Çocukların Okuma Kültüründe Ailenin Rolü

kinim İntar Çocuk Şairinin Eğitim Potansiyeli (Seyran Useinovic'in Eslenen Ürneğinde)

Doç. Dr. Dilshoda MUBARAKOVA
Aile Ortamının Çocukların Psikolojik Sağlığı Üzerindeki Etkisi ve Zorluklarla Başa Çıkma Yolları

Dr. Öğr. Üyesi Bekir Sıddık KILIÇ
Bir Köprü Olarak Aile: Yurt Dışında Yaşayan Türk Çocukları İçin Türkçe ve Türk Kültürü Ders Kitaplarında Aile

Prof. Dr. Nesime CEYHAN AKÇA
Yapay Zeka ve Çocuk Edebiyatına Dair Bazı Dikkatler

Yücel FEYZİOĞLU
Tomris Hatun

Gültekin KNYAZOVA
Çocuk Edebiyatı ile Nezaket ve Görgü Kuralları Eğitimi

Günel İMİRAN
Çocuk Edebiyatı Yoluyla İnsanın Ortak Mirasına Sahip Çıkma Farkındalığı Oluşturma

Ayyün İSMAYİLOVA - İlham İSMAYİLOVA
Çocuk Folklorunda Aile ve Ailede Çocuk Folkloru Uygulamaları

Doç. Dr. Meliye MEMMEDOVA
Azerbaycan ve Anadolu Kültüründe Çocuklara Yönelik Ritüelistik Uygulamalar

Gülzar GAMBARDVA
Çocuk Eğitiminde Çocuk Edebiyatının Rolü ve Önemi

Doç. Dr. Menderes AKDAĞ - Simay AKARSLU
Çocuk Medya İçeriklerinde Sıklıkla Kullanılan Kavramlaştırılmamış İki Yöntem

Şemsire İSMAYİLOVA
Bağımsızlık Dönemi Azerbaycan Çocuk Şairinde Aile

Şeyda ÇAĞLAR
Dezavantajlı Çocukların ve Gençlerin Okuma Kitaplarına Erişebilirliği

Hajar ATAKİSHİYEVA
Ailede Çocuk Edebiyatı ile Çocuğun Hayal Gücünün Desteklenmesi

Doç. Dr. İlham AĞAZADE
Bahtiyar Vahabzade'nin Çocuk Şiirlerinde Aydınlanma Geleneği ve MBE Kimliğinin İdeolojik İnşası

Murat ELÇİ - Prof. Dr. Neslihan KARAKUŞ
Rehber Öğretmenlerin Görüşleri Çerçevesinde Ortaokul Öğrencilerinin Yaşadığı Psikososyal Sorunlar ve Çocuk Edebiyatı ile Çözüm Önerileri

Doç. Dr. Nezaket İSMAYİLOVA
Memmedeli Sıdkı'nın Pedagojik Faaliyetleri ve Edebi Yaratıcılığı

Kuvandig BIYSEBAEV

Karakalpak ve Avrupa Halklarının Çocuk Oyun Folklorunun Tipolojik Özellikleri

Prof. Dr. Oleg Yurievich LATYSHEV

Çağdaş Çoçen Yazar Kanta İbrahimov'un Edebi Mirasıyla Ailede Evrensel İnsani Değerlerin Açlanması

Prof. Dr. Vafa SAVAŞKAN - Nurşah ÖZER

Dijital Çağda Çocuk Edebiyatı: Somut Olmayan Kültürel Mirasın Yapay Zekâ ile Görsel Aktarımı

Başöğretmen Emine BOZOK - Başöğretmen Fecrihan ÖNEM - Zeynep Azra BOZOK

Dijital Çağın Risklerine Karşı Ailede Çocuk Edebiyatı Merkezli Düşsel Üretkenliği Destekleme

Prof. Dr. Esra FUAD

Çocukların Terbiyesinde Aile, Muhit ve Edebiyat

Eylem İNAN SONAKALAN

Ailede Değerler Eğitimi Aracı Olarak Çocuk Edebiyatından Yararlanma

Dr. Nurlane MEMMEDOVA

Çocuk Edebiyatına Eleştirel Yaklaşım

Prof. Dr. Vafa SAVAŞKAN

Azerbaycan Atasözlerinde Aile Büyüklüğünün Temelî

Doç. Dr. Şükufe VALİYEVA

Louisa Mey Alcott'un Çocuk Edebiyatının Oluşumunda Rolü

Doç. Dr. Muhammed Alparslan KARTAL

Osmanlı'da Çocuğa ve Terbiyesine Dair Bir Edebi Eser: Me'debetü'l-Hilân'ın Çocuk Edebiyatı Bağlamında Değeri

Rabia GÜZEL - Doç. Dr. Bilal YORULMAZ

Mustafa Orakçı'nın Levent İsimli Kitaplarının İçerdiği Değerler Açısından İncelenmesi

Müzeyyen İNALÖZ

Kırgız Toplumunda Çocuk Folklorunun Aile ve Kültürel Süreklilik Bağlamında Aktarımı: Köstek Kesme Töreni Ritüelî Üzerine Bir İnceleme

Prof. Dr. Neslihan KARAKUŞ - Afranur SARPSEDEFÇİ

Dil Yapılarının Öğrenilmesinde Oyun Temelli Öğrenmenin 5. Sınıf Öğrencilerinin Türkçe Dersine Yönelik Akademik Başarıları Üzerindeki Etkisi

Esra ÜNLÜ - Prof. Dr. Müzeyyen ALTUNBAY

Dünya Masallarında Sunulan Kadın Rollerini Bağlamında Aile Dinamiklerini Sorgulamak

Prof. Dr. Müzeyyen ALTUNBAY

Ciddiyetin Göçesinde Kaybolanlar: Küçük Prens ve Yetişkin Eleştirisi

Prof. Dr. Mehmet YILMAZ

Manas Destanı Üçlemesinde Aile ve Değerler(Manas-Semeteş-Seytok) Örneği

Vefa ŞERİFOVA

Ailede Çocuğa Edebiyat Yoluyla Evrensel Değerlerin Kazandırılması

Zehra Nur CANPOLAT

İmge Dağı'nda Şiirsel Estetik: İkinci Yeni Poetikasının Postmodern Çocuk Edebiyatındaki Yansımaları

Doç. Dr. Ayna BABAZADE

Dede Korkut Kitabı'ndaki Aile Değerlerinin Çocukların Eğitimi Üzerindeki Etkisi

Doç. Dr. Abdülkadir ZORLU

Evrensel Değerlerin Aile ve Çocuğa Kazandırılması Açısından Ömer Seyfettin'in Hikâyeleri

Azar KENEŞBEKOVA

Kırgız Aile Geleneklerinde Çocuk İçin Yapılan Ritüeller: Süleyman Risbayev'in "Umay Çocuk" Eseri Temelinde

Prof. Dr. Ahmet İhsan KAYA - Merve ARSLAN

Aile Çocuk Dergisinde Yer Alan Hikâye Metinlerinde Aile Yapılarına İncelenmesi

Arş. Gör. Merve ERCAN - Doç. Dr. Bahar DOĞAN KAHTALI

Okuma Kültürünün Ailedeki Yansıması: Türkçe Öğretmeni Ebeveynlerin Uygulamaları

Aleyna ÖZGÜRDERE - Dr. Öğr. Üyesi Bekir Sıddık KILIÇ

Çocuk Kitaplarında Çocuğun Hayal Dünyasının Zenginleştirilmesinde Ailenin Rolü

Ayşe Nur ODUNCU

Anne-Baba Tutum ve Davranışlarının Çocukların Hayatlarındaki Etkileri Üzerine Bir İnceleme: "Çiğli Pijamalı Çocuk" Örneği

Asalettin SOYLU - Doç. Dr. Hüseyiye ÇOBANOVA - Dr. Aygül ÇOBANOVA - Könlü GENBEROVA

Kelimenin İpği -Çocuğa Yazmanın Hakikati ve Frekans Temelli Eğitim Perspektifi

İrfan İLBEYİ - Doç. Dr. Yunus Emre TANSÜ

Gaziantep'te Ortaöğretim Çağında Bulunan Suriyeli Göçmen Öğrencilerin Uyum Sorunları ve Bu Sorunların Çözümlerinde Ailede Çocuk Folklorunu Yaşatma ve Çocuk Yetiştirmede Çocuk Folklorundan Yararlanmanın Katkısı

Nurcan KILINÇOĞLU - Ebru KAPAN - Ferda ERDOĞAN

Kültürel Kimliğin Korunmasında Çocuk Edebiyatının Rolü: Masal Saatleri ve Aile Katımlı Atölyeler Üzerine Bir İnceleme

Prof. Dr. M. Abdullah ARSLAN - Nursel ARSLAN - Aisale TURATOVA

"Sudaki Umud Benoy" Hikâyelerinde Aile

Doç. Dr. Ayşe FARSAKÖĞLU EROĞLU - Dr. Melek DEMİRDÖĞEN

Çocuk Kitaplarında İslami Aile Modelinin Sunumu: Esrârname Örneği

- Mustafa KARSLI**
Çocuk Şarkılarında Aile Olgusu Üzerine Bir Araştırma
- Doç. Dr. Yusuf GÜNAYDIN**
Erken Çocukluk Döneminde Konuşma Becerisi Üzerinde Etkile Olan Faktörler
- Doç. Dr. Seriyye GÜNDOĞDU**
Almanya'da Türk Çocuklarının Eğitiminde Masalın Rolü ve Yücel Fevziyoğlu
- Ayyegül SÖZEN DAĞ**
Kültürel Kimliğin Korunması, Yaşatılması ve Çocuğun Kimlik İnşasında Çocuk Edebiyatının Etkisi
- Samire SEFEROVA AĞAZEKİ**
Modern Türk Çocuk Edebiyatında Yeni Yaklaşımlar
- Prof. Dr. Ahmet İhsan KAYA - Doktorant Veyis ÇELEBİ**
Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının Önerdiği Aile Konulu Çocuk Kitaplarında Aile Kültürüne İlişkin Değerler
- Dr. Öğr. Üyesi Fahrettin COŞGUNER**
Hz. Mevlânâ'nın Mesnevî'sinde Aile, Yoksul Bir Bedevi İle Karsının Hikâyesi
- Sevinc MUHTAROVA**
Çocuklarda Ulusal Düşüncenin Oluşturulmasında Çocuk Edebiyatının Önemi
- Murat Muzaffer AKBULUT - Dr. Öğr. Üyesi Bekir Sıddık KILIÇ**
Ortaokul Türkçe Ders Kitaplarında Aile Kavramının Görünümü
- Ergin ŞEN - Prof. Dr. Neslihan KARAKUŞ**
Günlük Türünün Ortaokulda Süreç-Tür Temelli Yazma Uygulamalarıyla Kullanımı
- Uzm. Öğrt. Telat YURTSEVER**
Türkiye Yüzyük Maarif Modelinin "Erdem-Değer-Eylem" Yaklaşımının Ailede Çocuk Edebiyatı Yoluyla Uygulanması
- Serhat KAYA**
Masallarda Çocuk-Ebeveyn İlişkisi Üzerine Bir Değerlendirme
- Bahar TOĞUÇ**
Aile Temalı Çocuk Şarkılarının Değerler Eğitimi Üzerindeki Rolü
- Dr. Ayten ALİYEVA**
20. Yüzyıl Azerbaycan Edebiyatı Çocuk Şiirleri
- Bübra GÜL OVALI - Ferhat KILINÇ**
Çocuk Sinemasında Aile Temsilleri: Rafadan Tayfa Örneği
- Prof. Dr. Raşit KOÇ - Mehtap EROL - Prof. Dr. Süleyman BAKI**
Sevim Ak'ın "Gökte Biri Var" Adlı Kitabının Çocuk Edebiyatı ve Çocuğa Görelilik İkesi Açısından İncelenmesi
-

Başöğretmen Fatma YAYLI DEMİR
Ailerin Oyun Dili: Çocuk Edebiyatı ve Kültürel Bellek Arasında Köprü Kurmak

Öğr. Gör. Dr. Meral DOĞRU
Aile Temalı Çocuk Şiirlerinin Toplumsal Değer Aktarımındaki Rolü

Sabina MÜZEFFERLİ
Cengiz Ablağlı'nın "Diaspora" Şiirindeki Aile Gerçeği

Doç. Dr. Aytac ABBASOVA
ÇocuMann Mİtsel Düşüncesinin Türk Edebiyatındaki Temelleri: Azerbaycan ve Kırgız Edebiyatı Bağlamında

Doç. Dr. Ayye EROĞLU
Dede Korkut'ta Aile Ontolojisi

Tuğba ZENGİN
Çocuk Edebiyatı Metinlerinin Ailede Değerler Eğitime Katkısı: Türkiye Yüzyık Maarif Modeli Bağlamı

Prof. Dr. Lütviyye ASGERZADE
Eyyub Abbasov Şiirinde Savaş, Vatan Sevgisi ve Bir Savaşçının Ruh Hâli

Prof. Dr. Lütviyye ASGERZADE
Çocuk Yetiştirilmede Çocuk ve Gençlik Edebiyatının Rolü (Eyyub Abbasov Yaratıcılığı Üzerine Bir Araştırma)

Doç. Dr. Çınara RZAYEVA
ÇocuMann Kişilik Oluşumunda Atasözlerinin Potansiyel Etkileri

Doç. Dr. Gülnar OSMANOVA
Çocuklara Aile Değerlerinin Eğitiminde Folklor Örneklerinden Yararlanma

Doç. Dr. Aytan CAFEROVA
Mİtsel Zaman Kavramının Semantiği (Nahçıvan Folklor Metinlerine Dayanarak)

Doç. Dr. Nadiya SENCHYLO-TATLILUOĞLU
Zirka Menzatyuk'un "Altın Saçlı Melek" Adlı Eserinde "Yetimlik Motifi"

Prof. Dr. Ahmet İhsan KAYA - Özlem ÜNSAL
Diyaret Çocuk Dergisindeki Hikâyelerde Akrabalık İlişkileri ve Akrabalık Kavramları

Doç. Dr. Gülsümhanım HASILOVA
Batı Azerbaycan Halızasında Unutulmaya Yüz Tutmuş Çocuk Oyunları

Prof. Dr. Şehret MEMMEDOVA
Süleyman Sani Ahundov'un "Nureddin" Öyküsünde Halk Değerlerinin Yayılması

Doç. Dr. Ruhengiz ALİYEVA - Doç. Dr. Ayyūn BAĞIRLI - Dr. Lale ALEKBEROVA - Dr. Fidan ALİZADE
Çocuk Edebiyatında Nineler: Aleviyye Babayeva'nın "Nineler Efsaneler" Hikayesi Esasında

Doç. Dr. Hoşbaht ALİYEVA TAYYAN
Cefi Memmedguluzade'nin Çocuk Eserlerinin İçeriğinin Özetlenmesi

Esra NAR
Çocuk Edebiyatında Mizah

Seide ÖMEROVA
Günümüzün Eşik-Ergenleri ile Yaratıcı Yazma Deneyimi: Kendi Öykülerinin ve Karşılaşılabilecekleri Sorunların Analizi

Nazile JAVADPOUR
İran, Okhara Köyü'nün Çocuk Oyunları ve Bu Oyunların Eğitimsel İşlevi Üzerine Bir İnceleme

Pakize ALİYEVA
Mir Muhsin Nevvab'ın "Nasihatname" Eserinde Ahlak ve Terbiye Meseleleri

Doç. Dr. Saba VERDİYEVA
Ailede Çocuk Edebiyatı Yoluyla Eleştirel Düşünme ve Özgür Düşünce Eğitimi

Dr. Remziye ÇÖLGEÇEN KAYA- Gökçe KAÇMAZ - Doç. Dr. Salim DURUKOĞLU
Cahit Zarifoğlu'nun Motorluluk Hikayesinin Çocuk Edebiyatı ve Öğreticilik Çerçevesinde İncelenmesi

Doç. Dr. Reşad ASGEROV - Doç. Dr. Bağır BABAYEV - Sadik HÜSEYNOV - Zaman ABBASLI
Abbas Şahhat'ın Çocuk Edebiyatında Aile Değerleri ve Çocuk Yetiştirme

Niyaz BADRUTDİNOV SAMATOVİÇ
Robert Minnulin ve Sergey Yesenin'in Eserlerinde Anne İmajı

Tuba ŞİRİN SANCAKDAR
Kitapların Gölgesinde Gençlik Edebiyatı Deneyimi: Kütüphane Korsanı'nı Yazmak

Prof. Dr. Malika DJUMAMURATOVA
Tleubergen Jumamuratov'un Masal ve Efsanelerinin Çocukların Ailede Değer Eğitimindeki Rolü

Şafak ALİYEVA
Azerbaycan Milli İlimler Akademisi Merkez Bilimsel Kütüphanesinin Okuma Kültürünün Oluşumundaki Rolü

Öğr. Gör. Şule Tuğçe ÇİMEN SARI - Prof. Dr. Mahmut Abdullah ARSLAN
"Pervari'den Süzülen Öyküler" Kitabında Çocuk Yazarların Kaleminden Çocuk Karakterler

Öğr. Gör. Nesibe TAŞKIN - Öğr. Gör. Ayşegül GÜLER YILDIZ
Dijitalleşme Çağında Çocuk Edebiyatıyla İlgili Bir İyi Uygulama Örneği: Tümak Masal Masal Türkiye

Öğr. Gör. Dr. Gülşah GENÇER
Çağdaş Türk Çocuk Edebiyatı Yazarlarının Aileye Bakışı

Sara KILIÇ
Göbeğkeç Otları Kütüphanesi Nihal Özyaman Otları Kütüphanesi Ahmet Hacıoğlu Tıpçısı Örneği

Dr. Öğr. Üyesi Müjgan BEKDAŞ
Aile Kavramının Çocuklara Aktarımında Somut Olmayan Kültürel Miras Öğelerinden Efsanelerin
Türkçe Derislerinde Kullanımı

Prof. Dr. İhan ERDEM - Öğr. Gör. Nesibe TAŞKIN
Çocuk-Aile-Eğitim Kavramları Bağlamında Maarif Aile Bülteni

Prof. Dr. Nilüfer PEMBEÇİOĞLU - Doç. Dr. Nebahat AKGÜN ÇOMAK
Çocuk Anlatılarında Eksilti ve Devamlığın Sağlanması: Rafadan Tayfa S. Kapadokya - Bilmece Açı
Filmindeki Anlatı Düzlemleri

Prof. Dr. Nilüfer PEMBEÇİOĞLU - Seide ÖMEROVA
Çocuk ve Gençlik Anlatılarında Aile ve Seçilmiş Aileler - Alice in Borderland Dizi Filmindeki Aile
Sunumları

Dr. Ülkü KOÇAK
Ailede Din Değerlerinin Kazandırılmasında Çocuk Edebiyatı Metinlerinin Rolü: Güncel Bir Okuma

Doç. Dr. Semengül GAFAROVA
Bedii Eserlerin Çocukların Terbiyesinde Rolü (A. Bakıxanov'un Yaratıcılığı Esasında)

Öğr. Gör. Hatice Kübra CANPOLAT
Kültürlerarası Dini Sosyalleşme Aracı Olarak Çocuk Edebiyatı: Türk ve Arap Örnekleri Üzerine
Karşılaştırmalı Bir Okuma

Lale ŞABANOVA
Azerbaycan Aile Ritüellerinde Aile Değerleri ve MİBİ Stereotiplerin Yansımaları

Dr. Metin BOZKURT
Zorlayıcı Yaşam Olaylarını Konu Edinen Resimli Çocuk Kitaplarının İncelenmesi

Dr. Sevinç ERTEK
Azerbaycan Gençlik Edebiyatı Şairlerinden Tofik Bayram'ın "Ana Dilim" Şiirinde Metaforlar ve
Metaforik Dilde Kimlik İnşası

Dr. Aynur NOVROZOVA
Azerbaycan Çocuk Edebiyatında Aile Değerleri Temasının AHAİG Yöntemi

Hilal TAMTÜRK
İyiliğin Yeniden İnşası: Metin Özdamar'ın Çocuk Kitaplarında Kültürel Kimlik Unsuru Olarak İyilik

Dr. Öğr. Üyesi Tacettin ŞİMŞEK
Muzaffer İzgü'nün Çocuk Öykülerinde Anneanne Karakteri

Doç. Dr. Ayşe YILMAZ
Nâzî'nin Hayriyye'sinde Baba-Oğul İlişkisi Odağındaki İdeal İnsan

İmren YILDIZ - Asiye ŞİMŞEK ADEMİ

Doç. Dr. Dilshoda MUBARAKOVA
Aile Ortamının Çocukların Psikolojik Sağlığı Üzerindeki Etkisi ve Zorluklarla Başa Çıkma Yolları

Dr. Öğr. Üyesi Dilara TINAS
Ahlak Tollerite mi Kazandırılır, Yaşantıyla mı? Makarenko ve Kur'an Temelli Değer Eğitiminin
Yöntemsel Karşılaştırılması
Dr. İlham GÜLTEKİN
Azize Cafferzade'nin Çocuk Masalları: Tematik Analiz (Dört Kısa Öykü Üzerinden)

Prof. Dr. Raşit KOÇ - Aşim BİÇEN - Shenol Sabit SAHİTİ
Roald Dahl'ın "Matilda" Adlı Eserinin Çocuk-Aile İlişkisi ve Çocuğa Görelik İkesi Açısından İncelenmesi

Prof. Dr. Künül HACIYEVA
Yahya Ura'nın Çocuk Şiirlerinde Dolaylı Didaktiklik

Hilmi ALICI - Doç. Dr. Müjrik BORÇALI (ÇOBANOVA) - Doç. Dr. Yegane HÜSEYNOVA - Dr. Fatima HOCİN
Yurt Dışında Türkçe Öğreniminin Zorlukları ve Bunun Çocuk Edebiyatına Etkisi

Doç. Dr. Ayten KURBANOVA
Başkurt Çocuk Edebiyatı

Kiyamet MAHARREMLİ
Güney Azerbaycan Çocuk Folkloru ve Çocuk Edebiyatının Sanatsal Düzeyindeki Yeri ve Önemi

Yasemin Hatun YALÇINKAYA - Doç. Dr. Mustafa Said KIYMAZ - Dr. Rena İSMAYİLOVA
Anooshirvan Miandj'nin Samanadam Adlı Eserindeki Arketip (Sel İmgeleri)

Doç. Dr. Muhayye YULDOSHEVA
Çocukların Hayal Gücünün Oluşumunda Masalların Önemi

Başöğretmen Haşim POLAT
Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde Değerler Eğitiminin Çocuk Edebiyatı Aracılığıyla Kazandırılması: Bir
Model Önerisi

Kübra Nur YALÇINKAYA - Doç. Dr. Mustafa Said KIYMAZ - Doç. Dr. Antika KAHRAMANOVA
Sevim Ak'ın Horoz Adam ve Korsan Kitabının Değer Aktarımı Bakımından İncelenmesi

Cem KARA
Çocuk Edebiyatının Ailede Din Eğitimi Sürecindeki İşlevi

Doç. Dr. Fergana ZULFUGAROVA
Modern Azerbaycan Edebiyatında Kadınlara Karşı Tutum Sorunu: Elçin'in Yaratıcılığında

Niloufar BAGHERZADEH AKBARI - Hossein BOKAİE
Çocuk - Aile - Edebiyat İlişkisine Tarihsel Bakış

Dr. Alibek BAYBOLQOV - Dr. Yeldos TOKTARBAY
Çocuk Edebiyatı Aracılığıyla Çocuğun Yaşam Yönelimi (Vizyon) Oluşturma

SEMPOZYUMU DÜZENLEYENLER
Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Yazarları Birliği
Gaziantep Valiliği
Gaziantep Büyükşehir Belediyesi
Gaziantep Üniversitesi
Gaziantep İslam Bilim ve Teknoloji Üniversitesi
Gaziantep İl Millî Eğitim Müdürlüğü
UNESCO Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Komisyonu

SEMPOZYUM TAKVİMİ

10 Ekim 2025 Bildiri Özetlerinin Son Teslim Tarihi
20 Ekim 2025 Kabul Edilen Bildirilerin Tam Metinlerinin Teslimi İçin Son Tarih
24-25 Ekim 2025 Sempozyum Tarihi

SEMPOZYUM DÜZENLEME KURULU

Bican Veysel Yıldız (ÇOGEBYB Yönetim Kurulu Başkanı)
Prof. Dr. Şehinaz DEMİR (Gaziantep İslam Bilim ve Teknoloji Üniversitesi Rektörü)
Prof. Dr. Halil İbrahim Yakar (Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Kültür A.Ş. Genel Müdürü)
Prof. Dr. Ahmet İhsan Kaya (Gaziantep Üniversitesi)
Hüseyin Ateş (Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Kültür Sanat ve Bilim Daire Başkanı)
Murat Dağ (Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Kütüphaneler ve Müzeler Şube Müdürü)
Fatih TÜRKHAN (Gaziantep İl Millî Eğitim Müdür Yardımcısı)
Dr. Öğr. Üyesi Tacettin Şimşek (ÇOGEBYB Akademik Kurul Başkanı / Atatürk Üniversitesi)
Dr. Öğr. Gör. Melike Günyüz (ÇOGEBYB Yönetim Kurulu / İbn Haldun Üniversitesi)
Prof. Dr. Ali Fuat Arıcı (ÇOGEBYB Yönetim Kurulu / Millî Eğitim Akademisi Başkanı)
Prof. Dr. Liailia Mingazova (Tataristan, Kazan Volga Region Federal Üniversitesi)
Prof. Dr. Merziyye Necefova (Azerbaycan Millî İlimler Akademisi)
Prof. Dr. Zhanna Yusha (Rusya Novosibirsk Bilimler Akademisi)
Doç. Dr. Abdul Fares Brohi (Pakistan Uluslararası İslam Üni. Çocuk Edebiyatı Bölüm Bşk.)
Doç. Dr. Fatima Hocin (Makedonya Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi)
Doç. Dr. Mustafa Said Kaymaz (Adıyaman Üniversitesi)
Doç. Dr. Tahir Kabhar (Özbekistan Devlet Cihan Dilleri Üniversitesi)

SEMPOZYUM BİLİM KURULU

Prof. Dr. Esma Şimşek Hasanlı (Fırat Üniversitesi)
Prof. Dr. Flera Saifulina (Tataristan, Kazan Volga Region Federal Üniversitesi)
Prof. Dr. Funda Masdar (Bilâl Eren Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dekanı)
Prof. Dr. Gülin Öğüt Eker (Hacettepe Üniversitesi)
Prof. Dr. Jovanka Denkova (Makedonya İktisat Gızev Delevcevi Üniversitesi)
Prof. Dr. Kim Mujallimovich Minnullin (Tataristan Bilimler Akademisi G.İbrahimov Enstitüsü Md.)
Prof. Dr. M. Abdullah Arslan (Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi)
Prof. Dr. Mehmet İğk (Mardin Artuklu Üniversitesi)
Prof. Dr. Müzeyyen Altunbay (Giresun Üniversitesi)
Prof. Dr. Neslihan Karakaş (Yıldız Teknik Üniversitesi)
Prof. Dr. Oğuzhan Yılmaz (Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi)
Prof. Dr. Raşit Koç (Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Prof. Dr. Sevine Aliyeva (Azerbaycan Millî İlimler Akademisi Nesimi Dilbilimi Enstitüsü)
Prof. Dr. Suat Urgan (Karadeniz Teknik Üniversitesi)
Prof. Dr. Tahir Zorkul (Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Prof. Dr. Yasin Mahmut Yakar (Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi)
Doç. Dr. Atif Akgün (Ege Üniversitesi Türk Dünyası Araştırmaları Enstitüsü)
Doç. Dr. Aygün Bağırli (Azerbaycan Millî İlimler Akademisi)
Doç. Dr. Bilal Yorulmaz (Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi)
Doç. Dr. Gelusa Kayumova (Tataristan, Kazan Volga Region Federal Üniversitesi)
Doç. Dr. Kevser Tozuman Yaralı (Aydan Adnan Menderes Üniversitesi)
Doç. Dr. Mehman Hasanlı (Azerbaycan Millî İlimler Akademisi)
Doç. Dr. Veyis Sevinçli (İğdir Üniversitesi)
Doç. Dr. Yasemin Baki (Rize Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Hilmiye Yolcuoğlu (Giresun Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Rıza Heyet (Ankara Üniversitesi)
Dr. Öğr. Gör. Rıza Oylum (Üsküdar Üniversitesi-Sinema Yazarı)
Dr. Musa Rahimi (Iran, Tahran, Tabatabai Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Böl. Bşk.)
Bestami Yazgan (Şair-Yazar)
Erdoğan Ergin (Eğitimci Yazar)
Elmaz Bahshish (Tataristan, Şair)
Filiz Çelik Doğru (Eğitimci Yazar)
Gülay Sormageç (Şair, Yazar)
Mehmet Akınar (Eğitimci, Yazar)
Mehmet Solmaz (Eğitimci Yazar)
Nevin Nesrin Soysal (Yazar)
Nuran Turan (Yazar)
Seher Keçe Türkler (Eğitimci Yazar)
Vural Eyikan (Yönetmen/Senarist)

SEMPOZYUM KONUSU BAŞLIKLARI

Ailede çocuk edebiyatı etkinlikleri
Aile-dil-kültür-çocuk ve edebiyat ilişkisi
Çocuk edebiyatının aileler ile etkileşim yöntemleri
Ailede okuma kültürü ve yazma bilinci oluşturma
Ailede ana dili öğretimi unsuru olarak çocuk edebiyatı türleri
Aile ve edebiyat bağlamında dil, kültür, yurt dışı eğitim
Yurt dışında yaşayan aileler ve çocuklar için çocuk edebiyatı önerileri
Çocuk sinemasında aile
Dijitalleşme çağı çocuk ve gençlik edebiyatı eserlerinde aile
Çocuk müziği ve çocuk şarkılarında aile
Aile kültürü mirasın çocuk edebiyatına yansımaları
Çocuk ve gençlik edebiyatı yoluyla ailenin bilgi, birikim ve kültür aktarımı
Kültürel kimliğin korunması, yaşatılması ve çocuğun kimlik inşasında çocuk edebiyatının etkisi
Çocuk yetiştirmede çocuk ve gençlik edebiyatından yararlanma
Ailede çocuk edebiyatı ile çocuğun hayal gücünün desteklenmesi
Ailede çocuğa vizyon kazandırmada çocuk edebiyatından yararlanma
Ailede çocuk edebiyatı yoluyla eleştirel düşünme ve özgür düşünce eğitimi
Ailede çocuğa edebiyat yoluyla evrensel değerlerin kazandırılması
Çocuk edebiyatı yoluyla insanlığın ortak mirasına sahip çıkma farkındalığı oluşturma
Çocuk edebiyatı ve çocuk kitapları ile sanatsal duyarlılığın ve estetik anlayışın desteklenmesi
Çocuklara yerli ve milli düşünce kazandırmada çocuk edebiyatından yararlanma
Ailede din eğitiminde çocuk edebiyatından yararlanma
Ailede çocuğa ideolojik bakış empoze etmede çocuk edebiyatı eserlerinin kullanılması
Mitolojik anlatılar, destan, masal, efsane ve diğer sözlü çocuk edebiyatı eserlerinde aile
Ailede çocuk oyunları / Çocuk oyunlarında aile
Çocuk folklorunda aile / Ailede çocuk folkloru uygulamaları
Ailede çocuk folklorunu yaşatma ve çocuk yetiştirmede çocuk folklorundan yararlanma
Somut olmayan kültürel miras öğelerinin yeni nesle aktarılma aracı olarak çocuk edebiyatı eserleri
Karşılaştırmalı edebiyat, çeviri ve yeniden yazma açısından çocuk ve gençlik edebiyatı eserlerinde aile
Ailede değerler eğitimi aracı olarak çocuk edebiyatından yararlanma
Çocuk edebiyatı yoluyla cinsiyet farkındalığı eğitimi
Çocuk edebiyatı ile bedenini koruma eğitimi
Çocuk edebiyatı ile nezaket ve görsel kuralları eğitimi
Çocuk edebiyatında geniş aile ve çekirdek ailenin işlenişleri
Çocuk edebiyatı yoluyla akrabalık kavramlarının ve akrabalık ilişkilerinin öğretilmesi
Doğu ve batı çocuk edebiyatı eserlerinde üvey anne, üvey baba, üvey kardeş karakterleri

Organizing Institutions:

Union of Children's and Youth Literature Authors
Gaziantep Metropolitan Municipality

Symposium Calendar:

10 October 2025 Deadline for Extended Abstract Submission:

15 October 2025 Announcement of Accepted Abstracts

20 October 2025 Deadline for Full Paper Submission

24–25 October 2025 Symposium Program Date

SYMPOSIUM THEMES

Children's literature activities in the family

Relationship among family, language, culture, child, and literature

Aspects of children's literature in interaction with families

Creating a culture of reading and writing awareness in the family

Genres of children's literature as an element of native language instruction in the family

Language, culture, and education abroad in the context of family and literature

Recommendations for children's literature for families and children living abroad

The family in children's cinema

The family in children's and youth literature works in the digital age

The family in children's music and songs

Reflections of family cultural heritage in children's literature

Transmission of knowledge, experience, and culture of the family through children's and youth literature

The role of children's literature in preserving cultural identity, sustaining it, and contributing to the child's construction of identity

Utilizing children's and youth literature in child rearing

Supporting children's imagination through children's literature in the family

Using children's literature to provide vision for the child in the family

Critical thinking and free thought education through children's literature in the family

Instilling universal values in the child through literature in the family

Raising awareness of preserving humanity's common heritage through children's literature

Supporting artistic sensitivity and aesthetic appreciation through children's literature and children's books

Using children's literature to instill national and indigenous thought in children

Utilizing children's literature in religious education in the family

The use of children's literature works to impose ideological perspectives on the child in the family

---

Children's games in the family / The family in children's games
The family in children's folklore / Applications of children's folklore in the family
Sustaining children's folklore in the family and utilizing it in child rearing
Children's literature works as a means of transmitting intangible cultural heritage elements to new generations
The family in children's and youth literature works in terms of comparative literature, translation, and rewriting
Using children's literature as a tool for values education in the family
Gender awareness education through children's literature
Body protection education through children's literature
Politeness and etiquette education through children's literature
Treatment of extended family and nuclear family in children's literature
Teaching kinship concepts and relationships through children's literature
Step-mother, step-father, and step-sibling characters in Eastern and Western children's literature

SYMPOSIUM ORGANIZING COMMITTEE

Bican Veysel Yıldız (Chairman of the Board, UCYLA)
Prof. Dr. Halil İbrahim Yakar (General Director, Gaziantep Municipality Culture Inc.)
Dr. Öğr. Üyesi Tacettin Şimşek (Chair, Academic Committee of UCYLA / Atatürk University)
Dr. Öğr. Gör. Melike Günyüz (Board Member, UCYLA / İbn Haldun University)
Prof. Dr. Ali Fuat Arıcı (Board Member, UCYLA / Yıldız Technical University)
Prof. Dr. Liailia Mingazova (Kazan Volga Region Federal University, Tatarstan)
Prof. Dr. Merziyye Nəcəfova (Azerbaijan National Academy of Sciences)
Prof. Dr. Zhanna Yusha (Novosibirsk Academy of Sciences, Russia)
Doç. Dr. Abdul Faeed Brohi (Head of Department of Children's Literature, International Islamic University of Pakistan)
Doç. Dr. Fatima Hocin (St. Cyril and Methodius University of Macedonia)
Doç. Dr. Mustafa Said Kıymaz (Adıyaman University)
Doç. Dr. Tahir Kalbar (Uzbekistan State University of World Languages)
Doç. Dr. Yusuf Günaydın (Gazi University)
Dr. Öğr. Üyesi Lilya Memetova (Crimean Fevzi Yakubov Engineering and Pedagogical University)
Esat Erbil (Iraqi Turkmen Writers' Union)
Nazila Jevadpour (Iran Writers' Union)
Yerkegöl Arykkara (L.N. Gumilev Eurasian National University, Kazakhstan)

SYMPOSIUM SCIENTIFIC COMMITTEE

Prof. Dr. Flera Saifulina (Kazan Volga Region Federal University, Tatarstan)
Prof. Dr. Funda Masdar (Dean, Faculty of Fine Arts, Bilkis Eren University)
Prof. Dr. Güllin Öğüt Eker (Hacettepe University)
Prof. Dr. Jovanka Denkova (Goce Delcev University of Štip, Macedonia)
Prof. Dr. Kim Mugallimovich Minnullin (Director, G. İbragimov Institute, Academy of Sciences of Tatarstan)
Prof. Dr. M. Abdullah Arslan (Erzincan Binali Yıldırım University)
Prof. Dr. Micozyen Altunbay (Giresun University)
Prof. Dr. Neslihan Karakuş (Yıldız Technical University)
Prof. Dr. Oğuzhan Yılmaz (Erzincan Binali Yıldırım University)
Prof. Dr. Raşit Koç (Van Yüzüncü Yıl University)

Prof. Dr. Sevinc Aliyeva (Nasimi Institute of Linguistics, Azerbaijan National Academy of Sciences)
Prof. Dr. Suat Ungun (Karadeniz Technical University)
Prof. Dr. Tahir Zorkul (Van Yüzüncü Yıl University)
Prof. Dr. Yasin Mahmut Yakar (Erzincan Binali Yıldırım University)
Doç. Dr. Atif Akgün (Institute of Turkic World Studies, Ege University)
Doç. Dr. Aygün Bağrı (Azerbaijan National Academy of Sciences)
Doç. Dr. Bilal Yeoumaz (Marmara University, Anatürk Faculty of Education)
Doç. Dr. Gelusa Kayumova (Kazan Volga Region Federal University, Tatarstan)
Doç. Dr. Keyser Tooduman Yanalı (Aydan Adnan Menderes University)
Doç. Dr. Mehman Hasanlı (Azerbaijan National Academy of Sciences)
Doç. Dr. Yasemin Baki (Recep Tayyip Erdoğan University, Rize)
Dr. Öğr. Üyesi Hilmi Yolcu (Giresun University)
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Rıza Heyet (Ankara University)
Dr. Musa Rahimi (Head, Department of Turkish Language and Literature, University of Tabatabai, Tehran, Iran)
Bostami Yazgan (Poet–Author)
Erdoğan Ergin
Elmaz Bahshish (Poet, Tatarstan)
Filiz Çelik Doğru
Gülay Sormageç (Poet–Author)
Mehmet Akpınar (Educator–Author)
Mehmet Selmaz
Nevin Nesrin Soysal (Author)
Nuran Turan
Seher Keçe Türker (Educator–Author)
Vural Eyikan (Director/Scriptwriter)

ERGENLİK EDEBİYATI PERSPEKTİFİNDEN CİNSEL ŞİDDET VE AİLE İÇİ ŞİDDET

Prof. Dr. Jovanka DENKOVA*

Özet

Bilimsel makalenin ilgi odağı, Makedon yazar Violeta Tancheva-Zlateva'nın 2023 yılında yayımlanan "Bela Sama" adlı romanıdır. Roman, karmaşık bir yapısal düzenlemeye sahiptir. Çünkü anlatı, bir aile içindeki iki nesli ve hem toplumda hem de ailede meydana gelen tüm neşeli ve güzel olayları takip eder. Bu nedenle yazar, geçmişte çekinerek ele alınan bazı karmaşık sorunlar hakkında konuşma görevini üstlenmiştir. Aile içi ve cinsel şiddet sorunu da bunlardan biridir. Tancheva-Zlateva, bu konuyu Bela adlı kız ve yakın ailesi aracılığıyla ele almaktadır. Makalede öncelikle aile içi şiddet, şiddet hakkında kamuoyunda konuşmanın utancıyla ilgili ataerkil anlayışlar ve ardından çoğunlukla gizlice var olan cinsel şiddet ele alınmaktadır. Romanın her bir bölümünün betimsel analizi yoluyla, aile içindeki şiddet olaylarının genç bir birey üzerindeki yıkıcı etkisi vurgulanacak ve toplumdaki bu acı sorunların açıkça tartışılmasının gerekliliği özellikle vurgulanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Gençler için roman, cinsel şiddet, aile içi şiddet, Violeta Tancheva-Zlateva.

SEXUAL AND DOMESTIC VIOLENCE THROUGH THE PRISM OF ADOLESCENT LITERATURE

Prof. Dr. Jovanka DENKOVA**

Abstract

The subject of interest in the scientific article is the novel "Bela Sama" by the Macedonian writer Violeta Tancheva-Zlateva, published in 2023. The novel has a complex structural arrangement, because the narrative follows two generations within one family and all the joyful and beautiful events that occur, both in society and in the family. Hence, the author set herself the task of speaking out about some complex problems, which were otherwise shyly discussed in the past. Such is the problem of domestic and sexual violence. Tancheva-Zlateva speaks about this issue through the character of the girl Bela and her immediate family. The paper first examines domestic violence, patriarchal understandings related to the shame of speaking out publicly about violence, and then we also address sexual violence, which exists, most often hidden. Through a descriptive analysis of individual parts of the novel, the devastating impact of violent episodes within the family on a young person will be highlighted, and the need for open discussion about these bitter problems in society will be particularly emphasized.

Keywords: Novel for young people, sexual violence, domestic violence, Violeta Tancheva-Zlateva.

1. INTRODUCTION

The prose work by Violeta Tancheva - Zlateva, titled "Bela Sama" attracts the reader's attention with its unusual title. The analysis of the novel itself reveals a multi-layered structure, because in addition to treating the meaning of the mother-daughter relationship for a child/adolescent, it also reveals the impact that the loss of the only support in life - the mother - has on the child, which we have discussed on another occasion (Denkova 2024).

The four-part compositional structure reveals different narrators. In the first two chapters of the novel, the narration of Maria-Lena (Bela's mother) prevails, whose name also arose as a compromise to please both families. In the next two chapters of the novel, the narrator Bela "untangles" the events after the great tragedies in the family. One gets the impression that the first two parts are the history of Maria Lena's life, and the second two parts - of Bela.

While the first part of the novel is an optimistic picture of the strengthening of a new family, which initially consists of only Marija Lena and her aunt Nevena, and then Marija Lena's husband - Ilija/Ilko, and the newly created life in the family - Bela, complements the final picture of the first part of the book, with the vision of a happy, four-member family, in the second part of the novel, the narrator Marija Lena brings us a different picture, in which family happiness and harmony are a thing of the past, and everything is in the sign of death, first the death of the aunt, and then the death of Bela's husband and father:

"Then the three of us remained, me, Ilko and Bela, speechless by the emptiness of the apartment after her sudden departure. Now only the two of us remained, me and Bela. ...We were left without the fulcrum that maintains the balance of the home, of life, of the heart. We float like two specks of dust in the void, convulsively holding on to each other, afraid that the gaping space would swallow us up" (Tancheva-Zlateva 2023, 87).

The complex social and political upheavals mentioned in the book (job loss, corona, protests for the change of the name of the state, closing of media, etc.) are just one background for a realistic anchoring of the action: "The newspaper failed, an entire editorial office that we formed with such great hopes.... The truth doesn't always suit someone... Sometimes I feel despair. It seems to me that nothing can change in our society. We are drowning in this political gibberish... I don't see a way out, at least not in the

foreseeable future... And here I am, unemployed again... I don't know how much longer we will survive on one salary without having to eat the monthly rent from my aunt's apartment" (Tancheva-Zlateva 2023, 70-71).

Such dramatic social events are the reason why, even before the death of father Ilko, the family decides to move to the countryside and renovate the old father/grandfather's house. After the sudden death of father Ilko, thanks to the down-to-earth nature of her mother, Bela quickly adapts to the new life situation, continuing her life in the countryside.

2. A NOVEL ABOUT VIOLENCE HIDDEN BEHIND FEAR AND SHAME

Tancheva-Zlateva achieves the realism of her novel dedicated to adolescents by treating contemporary themes. These are topics that were considered taboo in the past, and few authors spoke about them. One of these topics is the topic of domestic and sexual violence and abuse.

Domestic violence occurs in all forms and among all social classes. It is therefore a global phenomenon and a social problem. Violence against women, especially that perpetrated by intimate partners, remains the most widespread yet least recognized human abuse in the world. Worldwide, at least one in three women has been beaten, forced into sex, or otherwise abused in her lifetime (Rotimi 2007).

The theme of domestic violence in Tancheva-Zlateva's novel is depicted through the character of Trajko - Bela's uncle. Namely, in her husband's home village, Marija-Lena has Neda, her husband's sister, as a friend. Neda is married, with three children and a husband - Trajko, who is openly and unequivocally jealous of the arrival of Ilko's family in the village, the construction of the summer house, etc. Therefore, he does not miss an opportunity to quarrel with them, and especially likes to vent his anger on his wife Neda:

"He will eat my soul for the house again, he will convince me again that I deserve a part of it. What have I done so wrong to you, Lord, that you torture me like this... with this man who should be my closest, not my worst enemy" (Tancheva-Zlateva 2023, 50).

At the beginning of the novel, we see Neda as a submissive woman, fearful even of the thought of her husband's arrival home:

"I am ashamed that I have turned into a submissive housewife, constantly worried about making a mistake, afraid of saying something that might anger him. I am ashamed that I do not know how to defend myself as a woman and that I naively believed that children would fix our marriage. I am ashamed that I have become a voiceless letter, a woman who does not know how to give her own opinion. I am ashamed of him, of his shamelessness" (Tancheva-Zlateva 2023, 44).

Neda's feeling of hopelessness appeared a long time ago, when Trajko first raised his hand against her, but unfortunately, she did not find support from her mother, who was herself pressured by hardened patriarchal perceptions:

"You chose him, Neda... Don't be a hypocrite. When he starts rubbing salt on your head, let it go in one ear and out the other. That's life, what comes will go. But look... don't make a fool of yourself so that the village will be fed up with you" (Tancheva-Zlateva 2023, 110).

It is evident from the above quote that the woman's feeling of depression and passivity can be the result of a lack of support in the environment. In their study, Gondolf and Fisher emphasize that as the acts of violence against them intensify, women increasingly seek help. However, their attempts to find help and protection outside the family often go unanswered, which can be frustrating (Gondolf & Fisher 1988).

The mother's speech, on the one hand, indicates a reconciliation with the situation, which seems to stem from her own experience, and on the other hand, the lexeme "disgrace" indicates a warning to shame the family and leave her husband. Neda herself is aware of her unenviable situation: "But where, where can I go with these three little children who are dragging me along, and Bela too... if something happens to her, God forbid!" (Tancheva-Zlateva 2023, 110)".

It is the shame of what the environment will say, as well as the family's economic status, that is the reason why Neda is forced to endure daily harassment. Studies have shown that among abused women, low levels of education, low income, unemployment and living in the countryside were significantly more common than among women who were not abused. Many studies support the

impression that a higher level of education, belonging to a middle or high economic status, living in an urban area and financial independence have a protective role for women from partner abuse (Faramarzi, Esmailzadeh & Mosavi 2005, 228).

The violence against Neda is almost daily, especially after Trajko returns from the bar. According to the theory of cyclical abuse, abusive relationships, once established, are characterized by a predictable, recurring pattern of abuse, and living in such a recurring cycle can lead the victim to helplessness. This cycle of abuse is known as the 'battered woman syndrome' and consists of these symptoms: re-experiencing the beating as if it were happening again even when it is not; attempts to avoid the psychological impact of the beating by avoiding activities, people, and emotions; hyperarousal or hypervigilance; impaired interpersonal relationships; distorted body image or other somatic problems; problems with sexuality and intimacy (Walker 2009), all of which Neda experiences on a daily basis:

“He hits the wall behind me with his fist and looks at me bloodthirsty. He pinches my face with his thumb and forefinger and squeezes me so hard that he splits my mouth open. - Your muzzle knows a lot, but I will break it one day - he whispers fiercely, getting into my face. Then he abruptly lets go of me and leaves the kitchen” (Tancheva-Zlateva 2023, 54).

Trajko is a typical type of selfish man and drunkard, who is convinced that all the property of a woman should belong to him. He himself is a lazy man, for whom alcohol is a faithful companion.

Finding support only from her brother's sister-in-law, Marija-Lena gathers the courage to offer (at first) silent resistance to the abuser, especially to Trajko's threats not to go to her brother's house: “I remain silent. We stand like this and look at each other like a dog and a cat. But I don't take my eyes off his” (Tancheva-Zlateva 2023, 56). Over time, thanks to Marija-Lena's encouragement, Neda gathers the courage to openly confront him, which causes surprise in the abuser:

“He stands speechless, he can't believe I said something like that.... He still stands speechless by the table. His hand with the cup is halfway to his mouth... Maybe I'll regret it later, but now I can't stop myself. And what can he do to me? He can't take my soul” (Tancheva-Zlateva 2023, 109).

Abuse of women by their male partners can manifest in physical, psychological or emotional forms. Physical violence can manifest in the form of rape, pushing, punching, choking, spitting, kicking, poking, slapping, slamming victims against doors, throwing them to the floor, pushing them down the stairs of a building, throwing acid or boiling water on the woman, whipping or even beating the victim to death (Del 1978)

Neda's physical and psychological abuse has been going on for years. She usually remains silent about the provocative and insulting words, aware that if she retaliates, she risks being physically harmed. Her secret fear manifests itself as fear even before the abuser comes home, as fear of doing something wrong, even if it's just lunch:

“He kicks and mumbles. He hisses. He swears. Then he comes in and slams the door behind him, to say that he's come. It's like he's punching me in the stomach” (Tancheva-Zlateva 2023, 50);

“I exhale hesitantly, looking at the wall clock. Wherever he is, he'll come... He'll surely ask about food right away, whether lunch is ready, it should be eaten on time, like in a host's house... I tremble over every lunch - not to leave it bland... Then the outer door slams, as if it were slamming me in the middle of the chest. Something has angered him. It's not the first time, but I can't get used to it. To calm the restlessness that's overwhelming me, I start to chop the cabbage vigorously, but being careful not to knock the sharp knife on the board too much” (Tancheva-Zlateva 2023, 54-55).

Psychological abuse, which is often less visible than physical abuse, can take the form of harassment, excessive possessiveness, deprivation of economic resources (especially in cases where the woman is a full-time homemaker), denial of access to family income. The victim may also be subjected to constant belittling, intimidation, humiliation, and so on. In psychological abuse, victims may continue to suffer the corrosive effects of abuse without being noticed by others. Another subtle form of abuse is controlling behavior, which can manifest itself in the form of isolation from friends and relatives, monitoring of the victim's movements, and so on (Okemgbo 1999).

Domestic violence also leaves its mark on children, no matter how hidden it is. The author Tancheva-Zlateva also captures the psychological state of Neda's children – the eldest Maja, Marko and Matej, who witness their mother's daily abuse:

“Don't talk like that in front of the children, I say quietly, pointing my head at Marko and Matej... He looks at me bloodily and grits his teeth... - Don't teach me how to speak in front of the children! - he growls. Let them learn to swear, not just in books! Life is not smooth!” (Tancheva-Zlateva 2023, 56).

Domestic violence affects everyone exposed: perpetrators, victims, and children who witness the violence. In addition to the consequences of domestic violence on the victim, the impact on their children is far-reaching; there are numerous psychological effects for children who witness this abuse. Children experience delays in cognitive and emotional development, extreme withdrawal or aggression, anxiety disorders, and internalizing and externalizing behavior problems. It can be easy to overlook the problems of children living in families with domestic violence. Children may seem to be doing well, or parents may do everything they can to protect their children from violent episodes, but the impact on children as witnesses to the events is detrimental (Pingley 2017).

In fact, studies have shown that the consequences are far greater for children who witness the events than for children who experience violence themselves. These children have been observed to have greater anxiety, reduced self-esteem, and pronounced antisocial behavior (Meltzer, Doos, Vostanis, Ford & Goodman 2009). Perhaps the best example of the psychological consequences that domestic violence has on children is when Maya apologizes to Bela in a certain way for her father's behavior:

“He's not like that since yesterday. He doesn't like everything. I don't know how mom puts up with him for so many years!... How can I not get annoyed? There's not a single normal day in this house. I can't even call a friend home or anything. He just embarrasses me... He's only in the mood with his friends at the bar. He doesn't know how to smile at home. And when you ask him for money – he doesn't have any... But for the betting shop, he always has!... He snuggled up to me and leaned on my shoulder” (Tancheva-Zlateva 2023, 131).

Although Neda's children are not direct victims of physical violence like their mother, life in the family community with the mother's continuous abuse contributed to the development of certain psychological and behavioral problems in them as well.

Furthermore, from Maja's speech, we learn that the children in their family are exposed to neglect by the father, who is an alcoholic and a lover of gambling, which is why there are not enough funds for the children.

Today, many children are abused and mistreated on a daily basis. The term "abuse and neglect" most often refers to: physical, psychological abuse, sexual abuse, insufficient and poor-quality nutrition that leads to developmental disorders, failure to provide necessary medical care and care, and malicious drugging and trafficking of children. Abuse has short-term and long-term consequences for the child, which can sometimes lead to death. Is it because the majority of abuse occurs in the child's immediate environment, in his or her immediate family, and is a well-kept secret, which is - sexual abuse and mistreatment of children.

This is a very difficult topic that is in some ways taboo in our society, a topic that is avoided for comment or not given much attention (Manasova-Jovanović 2018). The World Health Organization (WHO) defines childhood sexual abuse (CSA) as “the involvement of a child in sexual activity that he or she does not fully understand and cannot give informed consent to” (WHO 1999, 15) (Lemaigrea, Taylor, Gittoes 2017, 39-52).

In the professional literature, this issue is often discussed as a risk factor for the occurrence of sexual abuse by an adult towards a child/adolescent. One of them is alcohol. The relationship between parental alcohol consumption and sexual abuse of children/adolescents can have complex consequences, as the abuser can be an alcoholic father/parent or another person (Widom, Hiller-Sturmhöfel 2001, 52).

In numerous studies conducted with perpetrators and victims of violence, alcohol abuse by the perpetrator was most commonly reported. Alcohol appeared in many cases to be a trigger for abuse. However, children tended to discuss this in the context of “social drinking” reporting that the abuse occurred when the perpetrator was drunk or was more likely to occur in the context of social drinking (Jackson, Newall and Backett-Milburn 2015, 322-332).

The alcoholic Trajko's first attempt to sexually assault Bela occurs when her father is already dead, but her mother is still alive. From the text in the novel, we learn that at that moment, she is fourteen years old, because she previously informed her mother that she wants to continue her education at the high school of art in the city from the following year. This places Bela within the framework of middle

adolescence, when adolescents are already becoming aware of the physical, emotional and cognitive changes that are happening to them.

Adolescence comes from the Latin word “adolescere,” which means “to mature.” It is a stage of life between childhood and adulthood. Adolescents are also called teenagers, and the period of adolescence is closely associated with the teenage years (Kapur 2015). Adolescence is a stage of transition from childhood to adulthood, roughly considered to be the period between 11 and 19 years of age.

An adolescent experiences not only physical growth and changes, but also emotional, psychological, social, and mental changes and growth. Adolescence can be broadly categorized into three stages - early adolescence (approximately ages 11 to 13 years), middle adolescence (approximately ages 14 to 17 years), and late adolescence (approximately ages 17 to 19 years) (Salmela-Aro 2011).

The first sexual assault occurs while Bela is at her aunt and uncle's house:

“I can still feel his hand on my ass, as if to pull me away from the sink to wash myself. I see the bright look in his wide eyes as he wipes his hands on the towel hanging on the wall, uttering those strange words: Mashala, Bela, how beautifully you grow... And then the hand... his hand that reaches out to me and touches me... on my chest” (Tancheva-Zlateva 2023, 84).

Bela's first reactions are typical of all those who are subjected to this type of abuse. As research shows, the victim of the attack is initially confused and frightened: “I run frantically down the alley. My legs are shaking so much that I wonder how they have the strength to move one in front of the other. My whole body is throbbing. ... My throat is parched from the air that I try to inhale with my mouth full. My chest is so tight that I think it will burst” (Tancheva-Zlateva 2023, 84).

The next phase for Bela is fear and hesitation that she may have misunderstood her uncle's behavior, and she even has a kind of self-blame: “I'm stretching my chest forward, every moment I expect him to grab me by the hair from behind, grab my shirt and rip it off... But I have to hide... And maybe mom will come out...” (Tancheva-Zlateva 2023, 85).

The next phase in victims of sexual violence is the emergence of shame, guilt, self-blame, depression, phobias, sleep and eating disorders (Browne, Finklehor, 1986):

“Shame overwhelms me, it covers me like a huge wave under which I can't breathe. God, what did I do to make him say that to me? To catch me like that? How is that possible? Well, he's my uncle, he shouldn't, he shouldn't... And if he just wanted to caress me, to praise me for growing up nicely? But that bright look, the outstretched hand...” (Tancheva-Zlateva 2023, 85)

Children who have experienced sexual abuse may suffer a wide range of emotional, behavioral, and social difficulties, including anger, hostility, guilt, shame, depression, posttraumatic stress, sleep disorders, fears, general behavioral problems, and age-inappropriate sexual behavior (Deblinger, Stauffer, and Steer 2001, 332-343). Hence, we are not at all surprised by the behavior of Bela, who is afraid to appear in front of her mother, so “dirty”: “God, help me calm down before Mom sees me. I don't want to appear like this in front of her eyes. Out of breath, sweaty, shaking, scared...Dirty” (Tancheva-Zlateva 2023, 85).

Research shows that children and young people often choose not to disclose sexual abuse, which prevents them from accessing help. It also allows perpetrators to continue living undetected. Research findings on this issue show that young people face a number of different barriers, such as limited support, perceived negative consequences, and feelings of self-blame, shame, and guilt, when they choose to disclose. The uncle's attempts at sexual abuse continue and gain intensity when Bela loses her mother, who dies of cancer, and after the funeral she moves in with her aunt and uncle.

Knowing that she is now helpless, the uncle first begins to verbally abuse her, in order to subdue and break her. The second sexual assault occurs during lunch and this scene is described as morbidly calm and grotesque:

“Everyone is bent over their plates, silent and eating. Even Matej and Marko are unusually calm. I look sideways – the uncle has spread his legs, a little more and he will touch my leg with his. He again pushes cabbage from the salad and chews with his mouth open. Then he calmly puts the spoon in the plate and the next moment he lowers his hairy fangs onto my thigh, squeezing me like a claw” (Tancheva-Zlateva 2023, 154-155).

And the third attack happens while he is at his aunt's house:

“I turn to the sink to wash my hands. I feel his fat body next to mine, his gaze... -Where are you running...where? - he cuts me off in a low voice... Alone, huh? Are you waiting for someone-

he presses me against the wall, bends over my neck... He stabs me with his crotch, squeezes my breasts with his dirty hand, while with his other calloused hand he wants to pinch my face and bring it closer to his, all the while muttering incomprehensible words. He instantly pulls away from me, huddling like a pig, and in a panic I realize that he is unbuttoning his pants!” (Tancheva-Zlateva 2023, 159).

After failing in his intention, the abuser gets drunk, and when he returns home, he again pours all his rage on his wife at the same time telling them that he was leaving them:

“He talked and pulled, foamed and squeezed, pulled and hit, squeezed with his fists, smashed my waist in the shoe rack... finally he left me fallen to the ground, submerged in the carpet with my face swimming in tears, snot and blood. Bent over like a rod, hunched over like a sink, crushed like dry bread” (Tancheva-Zlateva 2023, 164); “You've gnawed at me enough, you mother's cunt!... Trajko goes to Italy, to work for himself, enough for you, only for you... die here in the fields, you mother's cunts” (Tancheva-Zlateva 2023, 164).

3. CONCLUSION

The novel “Bela Sama” by Violeta Tancheva Zlateva speaks about difficult topics that were avoided in the past, however, it is encouraging that more and more authors are speaking about this issue. This does not exclude contemporary authors for children and young people.

Tancheva-Zlateva speaks about the topic of domestic violence hidden behind the fear of shame in a patriarchal environment. This violence, although directed at the wife/mother, the entire family suffers and suffers from it. Domestic violence, in Tancheva-Zlateva's novel, shows that the greatest psychological consequences are suffered by children, which has the potential to affect their entire lives as adults. The character of Marija-Lena, who, as a bearer of progressive ideas, comes to the village with its hardened understandings, represents a ray of light for Neda, a victim of domestic violence by her husband Trajko.

The other difficult topic that Tancheva-Zlateva addresses in the novel “Bela Sama” is the topic of sexual violence by uncle Trajko towards the adolescent Bela, who, although "alone", without parents and without institutional support, still manages to escape from his clutches. The novel “Bela Sama” by Violeta Tancheva-Zlateva is both a family and adolescent novel, which with its content stirs emotions and opens up many questions about the themes of violence, the mother-daughter relationship, death and loss.

4. REFERENCES

1. Browne, A. & Finkelhor, D. (1986). Impact of child sexual abuse: a review of the research. *Psychological bulletin*, 99(1), 66., https://calio.org/wp-content/uploads/2014/05/Impact_of_child_sexual_abuse-A_review_of_the_research.pdf, 1 March 2024
2. Deblinger, E., Stauffer, B.L. and Steer, R.A. (2001). Comparative Efficacies of Supportive and Cognitive Behavioral Group Therapies for Young Children Who Have Been Sexually Abused and Their Nonoffending Mothers, *Child Maltreatment*, Volume 6 Number 4,332-343, <https://www.researchgate.net/profile/Linda-Lewin/publication/11676622>, 7 March 2023
3. Denkova, J. (2024). The significance of the mother-daughter relationship and the loss through the prism of the novel "Bela sama" by Violeta Tancheva-Zlateva, *Horizons*, University “St. Kliment Ohridski”, Bitola, V.1, No.1, 2024. <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/35799>, 17 March 2025
4. Faramarzi, M., Esmailzadeh, S., & Mosavi, S. (2005). A comparison of abused and non-abused women's definitions of domestic violence and attitudes to acceptance of male dominance. *European Journal of Obstetrics & Gynecology and Reproductive Biology*, 122(2), 225-231., www.academia.edu, 1 March 2024
5. Gondolf, E.W, Fisher, E.R. (1988). *Battered women as survivors: an alternative to treating learned helplessness*. Lexington: Lexington Books.

6. Jackson, Sh., Newall, E. and Backett-Milburn, K. (2015). Children's narratives of sexual abuse, *Child and Family Social Work*, 20, pp 322–332, 2015 - Wiley Online Library, www.academia.edu, 10 March 2023
7. Kapur, Sh. (2015). Adolescence: the stage of transition. *Horizons of holistic education*, 2, 233-250. <https://www.researchgate.net/profile/Shikha-Kapur/publication/285302921>, 1 March 2024
8. Lemaigrea, Ch., Taylor, P. E., Gittoes, C. (2017). Barriers and facilitators to disclosing sexual abuse in childhood and adolescence: A systematic review, *Child Abuse & Neglect*, 70, 39–52, <https://www.nationalcac.org/wp-content/uploads/2019/01/Barriers-and-facilitators-to-disclosing-sexual-abuse-in-childhood-and-adolescence-A-systemic-review.pdf>, 6 March 2023
9. Manasova-Jovanovič, Biljana. 2018. Seksualno zloupotrebuvanje na decata – predatorite najčesto se vo blizina, 17.12.2018, <https://deca.mk/koga-ste-istsrpeni-ne-mozhete-da-bidete-najdobriot-roditel-na-vasheto-dete/>, 12 March 2023
10. Martin, D. (1978). Battered Women, Society Problem, in Chapman, Jane Roberts and Margaret Gates (eds) *The Victimization of Women*, Beverly Hills, Sage Publications. psycnet.apa.org.
11. Meltzer, H., Doos, L., Vostanis, P., Ford, T. and Goodman, R. (2009). The mental health of children who witness domestic violence. *Child and family social work*, 14: 491-501. <https://www.homeworkempire.com/wp-content/uploads/edd/2017/08/Meltzer.pdf>, 1 March 2024
12. Okemgbo, Ch.U. (1999). *The Social Context of Violence Against Women and Reproductive Health among Married Women in Imo State*, A Postgraduate Seminar in the Department of Demography and Social Statistics, Obafemi Awolowo University, Ile-Ife, 15 August 15 th.
13. Pingley, T. (2017). *The Impact of Witnessing Domestic Violence on Children: A Systematic Review*, St. Catherine University, SOPHIA, Master of Social Work Clinical Research Papers, https://sophia.stkate.edu/msw_papers, 1 March 2024
14. Rotimi, A. (2007). Violence in the family: A preliminary investigation and overview of wife battering in Africa. *Journal of International Women's studies*, 9(1), 234-252., <https://vc.bridgew.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1297&context=jiws>, 29 February 2024
15. Salmela-Aro, K. (2011). Stages of Adolescence, In *Encyclopedia of adolescence* (pp. 360-368). Academic press. <https://researchportal.helsinki.fi/en/publications/stages-of-adolescence>, 1 March 2024
16. Tancheva – Zlateva, V. (2023). *Bela Sama*, Tri, Skopje.
17. Walker, L.E.A. (2009). *The Battered Woman Syndrome*, Third Edition, Springer Publishing Company, https://books.google.mk/books?id= SX4fDoqCdhcC&source=gbs_navlinks_s, 1 March 2024
18. Widom, C. S and Hiller-Sturmhöfel, S. (2001). Alcohol abuse as a risk factor for and consequence of child abuse. *Alcohol Research & Health*, 25.1, 52. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6707113/>, 12 March 2023